

T.C. AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI
AB EĞİTİM VE GENÇLİK
PROGRAMLARI MERKEZİ BAŞKANLIĞI

Grundtvig Programı

**HAYATBOYU ÖĞREN,
HAYATBOYU KEŞFET!**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY FOR EU AFFAIRS

Hayatboyu
Öğrenme
Programı

Artık ben de
bir proje yapıp,
meslek
edinebileceğim!

Yurt dışı
hayalimi artık
gerçekleştirebilirim!

Artık ben de
yurt dışında
bir eğitime katılıp,
orada eğitim de
verebilirim!

Öğrenmenin Yaşı Yok!

Hedef Kitle	Program / Faaliyet	Başvuruyu Kim Yapar?
Gençler, Gençlik Liderleri, Gençlik Çalışanları	Gençlik Programı	Resmi olmayan gençlik grupları, STK'lar, Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, Kamu kuruluşları, Okullar ve üniversiteler
Üniversite Öğrencileri, Akademik Personel, İdari Personel	Erasmus	Devlet ve vakıf yükseköğretim kurumları
Okul Eğitimi Personeli (Öğretmenler, İdareciler), Öğrenciler, Öğretmen Adayları, Okullar, Okul Eğitiminden Sorumlu Bölgesel / Yerel Makamlar	Comenius Okul Ortaklıkları, Comenius Bölgesel Ortaklıkları, Comenius Hazırlık Ziyaretleri, Comenius Asistanlığı (Bireysel/Kurumsal), Hizmet İçi Eğitim Faaliyeti, Comenius Bireysel Öğrenci Hareketliliği	Okullar, il milli eğitim müdürlükleri, öğretmen adayları, öğretmenler ve okul idarecileri
Temel mesleki eğitim almakta olanlar (meslek lisesi öğrencileri, çıraklar), yeni mezunlar, çalışanlar, iş arayanlar, eğitim ve öğretimden sorumlu kişiler, insan kaynakları uzmanları, meslekî eğitim planlayıcıları ve yöneticileri, öğretmenler, meslekî rehberlik uzmanları	Leonardo da Vinci Hareketlilik, Ortaklıklar, Yenilik Transferi ve Hazırlık Ziyaretleri ve İrtibat Seminerle- ri,	Mesleki eğitime yönelik proje hazırlayabilecek tüzel kişiliğe sahip resmi ya da özel kuruluşlar
Yetişkin Eğitimi Alanında Çalışanlar, Yetişkin Öğrenciler (örgün eğitim dışında olanlar)	Grundtvig	Yetişkin eğitimi ile ilgili hizmet sunan her tür kamu, özel ve sivil kuruluşlarda çalışan eğitimciler/yöneticiler veya bu alanda gönüllü hizmet sunan kişiler
Eğitim Yöneticileri/Uzmanları ve Karar Alicılar	Çalışma Ziyaretleri	Kurum yöneticileri, genel eğitim ve mesleki eğitim yöneticileri/uzmanları

Hayatboyu Öğrenme Programı	3
Grundtvig Programı Genel Bilgi	4
Program Hedefleri	5
Programdan Kimler Yararlanabilir?	6
Proje Faaliyetleri	7

İçindekiler

A. Projeler

1. Öğrenme Ortaklıkları	7
2. Gönüllü Projeler	8
3. Çalışma Grupları	9
4. Proje Destek Faaliyetleri - Hazırlık Ziyaretleri/İrtibat Seminerleri	10

B. Bireysel Hareketlilik

1. Hizmetiçi Eğitim Faaliyeti	11
2. Ziyaret ve Değişimler Faaliyeti	12
3. Asistanlık	13

C. Diğer Faaliyetler

Hizmetiçi Eğitim Kursu Düzenlemek	14
Ziyaret ve Değişimler ile Asistanlık için Ev Sahipliği Yapmak ...	15

D. Merkezi Grundtvig Faaliyetleri

Merkezi faaliyetler	16
---------------------------	----

Hayatboyu Öğrenme Programı Nedir?

Hayatboyu Öğrenme Programı kişisel, toplumsal, sosyal bilgilerin, becerilerin ve yeterliklerin geliştirilmesi amacıyla hayat boyunca gerçekleştirilen tüm öğrenme faaliyetlerini içermektedir.

Temel, ilk ve orta öğrenimdeki öğrencilerimizden yetişkinlere, mesleki eğitim stajyerlerinden üniversite öğrencilerine, temel beceri ihtiyacı duyan insanlardan eğitim profesyonellerine kadar herkes için eğitim ve öğretimde gelişme imkânları sunmaktadır.

Grundtvig Yetişkin Eğitimi Programı

Öğrenmek için geç değil!

Grundtvig Programı, yetişkin insanlara yönelik bir eğitim programıdır. Program, yaşı kaç olursa olsun örgün eğitim dışında kalan kişilere, bilgi ve niteliklerini geliştirmek için imkanlar sağlamaktadır. Program, yaşı önemli olmaksızın örgün eğitim dışında kalan veya eğitimi tamamlayan bireylere bilgi ve niteliklerini geliştirmek ve tecrübelerini başkalarıyla paylaşmak için imkanlar sağlamaktadır

Bilginin sürekli yenilenmesi neticesinde oluşan gereksinimleri karşılamak ve yetişkin kişilere yaşamları boyunca, bilgi ve niteliklerini geliştirmek için imkanlar sunan bu program, onların istihdam olanaklarını artırmak ve toplumda meydana gelen değişikliklere uyum sağlamalarını amaçlar.

Program Neyi Hedefliyor?

- 2013 yılına kadar, yetişkin eğitimindeki kişi sayısını 25.000'e çıkarmayı ve bu kişilerin gerek kendi ülkelerindeki gerekse yurt dışındaki tecrübelerinin kalitesini artırmayı,
- Yurt dışı hareketliliği için şartları iyileştirerek 2013 yılına kadar her yıl en az 7.000 kişinin hareketliliğini sağlayarak yurt dışında yetişkin eğitiminden yararlanmalarını sağlamayı,
- Tüm Avrupa'da yetişkin eğitiminde yer alan kuruluşlar arasında iş birliğinin kalitesini ve sayısını artırmayı,
- Yenilikçi yetişkin eğitimi ve yönetimi uygulamalarını geliştirmeyi ve bunların yaygınlaşmasını desteklemeyi,
- Başta yaşlılar ve temel niteliklerini kazanamadan eğitimlerini yarıda bırakanlar olmak üzere, değişik sosyal gruplardan ve çevrelerden gelen kişilerin yetişkin eğitime ulaşılabilirliğini sağlamayı,
- Yenilikçi bilgi-iletişim merkezli eğitim içeriğini, hizmetleri ve uygulamaları desteklemeyi,
- Engellilere öncelik vermeyi hedefliyor.

Programdan Kimler Yararlanabilir?

Programdan, her düzeydeki kamu kurumu ile özel kuruluş, özellikle de dernek, vakıf, oda sendika gibi sivil toplum kuruluşları, halk eğitim merkezleri, belediyeler, müze, kütüphane, cezaevi ve yetişkin eğitiminin herhangi bir alanıyla ilgili faaliyet yürüten kuruluşlar ve bu alanda eğitim hizmeti sunan eğitimciler ile yöneticiler yararlanabilir.

Grundtvig Programına katılan gerçek ve tüzel kişilere, katıldıkları faaliyete ve faaliyetin süresine göre farklı miktarlarda hibe desteği sağlanmaktadır.

Proje Faaliyetleri

A) Projeler

1. Öğrenme Ortaklıkları

Yetişkin eğitimi alanında faaliyet gösteren kuruluşlar arasındaki iş birliği faaliyetleridir. 2 yıl süreyle yapılabilen faaliyete, tüzel kişiliği olan ve yetişkin eğitiminin herhangi bir alanıyla ilgili faaliyet yürüten her tür kuruluş başvurabilir. Başvurular yılda bir kez ve genellikle Şubat ayında Başkanlığımıza yapılır

Faaliyet kapsamında farklı hareketlilik türlerine göre farklı miktarlarda hibe verilir. Öğrenme Ortaklığı projeleri birden fazla ülke kuruluşunun ortaklığıyla yapılmaktadır. Biri AB üyesi ülke olmak üzere en az 3 ülkenin bir araya gelmesi gerekmektedir.

Ortak bulmak için Başkanlığımızdan hibe alarak, irtibat seminerlerine veya ortaklar bulunmuş ise potansiyel ortaklar ile bir araya gelmek üzere hazırlık ziyaretlerine başvurulabilmektedir.

Ortak bulma, başvuru esnasında istenen belgeler ve başvuru esasları için www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

2. Gönüllü Projeleri

Bir kuruluşun başka bir Avrupa ülkesinden bir kuruluşla birlikte yaptıkları iki taraflı projelerdir. Gönüllü Projelerinin amacı, 50 yaş üstü profesyonel kişilerin tecrübelerinden ve bilgi birikimlerinden istifade edebilmek için bu kişilerin her iki kuruluş arasında karşılıklı olarak değişimidir. Gönüllülüğe katılacak 50 yaş üstü kişilerin projeyi yapan kuruluşlarda çalışıyor olmaları gerekmemektedir.

Gönüllü Projelerinde en az 2, en çok 6 gönüllünün karşılıklı olarak her iki ortak kuruluşta çalışmaları esastır. Gönüllüler 3-8 hafta yurt dışında gönüllü hizmeti verebilirler.

Gönüllülerin yurt dışına gönderilmesi için gerekli organizasyon masrafları, yurt dışından gelecek gönüllü kişilerin ev sahibi kuruluşta ağırlanmaları için organizasyon masrafları, yurt dışına gidecek gönüllü kişilerin seyahat sigortası ve vize masrafları ile yurt dışından gelecek gönüllülerin yeme içme ve konaklama masrafları için hibe verilmektedir.

Gönüllü Projesi'ni tüzel kişiliği olan ve eğitimin herhangi bir alanıyla ilgili faaliyet yürüten her tür kuruluş yapabilir. Başvurular yılda bir kez ve genellikle Mart ayında başkanlığımıza yapılır.

*İstenen belgeler ve başvuru esasları için
www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret
edebilirsiniz.*

3. Çalışma Grupları

Yetişkin öğrencilerin Hayatboyu Öğrenme Programına üye başka bir ülkede düzenlenen Çalışma Gruplarına (öğrenme faaliyetleri ve çalıştay gibi) katılmalarına imkan sağlayan bir faaliyettir. Çalışma Gruplarını, eğitimin herhangi bir alanıyla ilgili faaliyet yürüten her tür kuruluş düzenleyebilir. Kuruluş, yurt dışından 10-20 kişi arasında bireysel katılımcı olarak, onlara 5-10 gün arasında eğitim verebilir.

Program, çalışma grubunun konusu ile ilgili profesyonel olmayan kişilere yurt dışına çıkma imkanı vererek ve ilgi duydukları alanla ilgili bir faaliyete katılarak onların kişisel gelişimleri ve öğrenme gereksinimlerini karşılamayı hedefler. Çalışma Gruplarında katılımcıların daha çok, bu tür imkanlardan yoksun olan kesimlerden oluşması beklenmektedir.

Çalışma Grubunu organize eden kuruluş ve Çalışma Grubuna katılan birey olmak üzere iki taraf vardır. Çalışma Grubu organize etmek isteyen Türkiye'den bir kuruluş Başkanlığımıza başvurarak hibe desteği alabilir. Verilen hibe, Çalışma Grubu için yapılacak organizasyon masrafları ile yurt dışından katılacak olan bireylerin seyahat, yeme içme ve konaklama masraflarını karşılamak üzere verilir.

Çalışma Grubu başvuruları yılda bir defa ve genellikle Şubat ayında Başkanlığımıza yapılır.

*İstenen belgeler ve başvuru esasları için
www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret
edebilirsiniz.*

4. Proje Destek Faaliyetleri

Hazırlık Ziyaretleri / İrtibat Seminerleri

Hazırlık Ziyaretleri, program kapsamında sunulacak projelere hazırlık yapmak amacıyla kuruluşlara proje ortaklarını daha yakından tanımaları, çalışma planı hazırlamaları ve başvuru formu ile diğer gerekli dokümanları birlikte doldurmaları için verilen bir hazırlık imkanıdır. Hazırlık Ziyaretlerini potansiyel ortaklar kendi aralarında organize ederler.

Bir Hazırlık Ziyaretine katılmak, proje yapmak isteyen kuruluşun bir temsilcisini yurt dışındaki potansiyel ortaklarla hazırlık toplantısı yapmak üzere yurt dışına göndermesini ifade eder ve Başkanlığımıza bu amaçla başvurulması halinde ilgili kişinin seyahatini ve harcırahını kapsayan hibe desteği verilir. En fazla 5 gün yapılabilen hazırlık ziyaretlerine yılda 4 defa başvuru yapılabilir.

İrtibat Seminerleri, program kapsamında sunulacak potansiyel projeler için ortak bulma araçlarından biridir. İrtibat Seminerleri, AB Komisyonunun desteği ile ulusal ajanslar tarafından düzenlenen, yetişkin eğitimi ile ilgili farklı konularda yapılan ve birçok ülkeden kuruluş temsilcisinin katıldığı seminerlerdir. İlgili yıl içinde ve farklı konularda düzenlenecek olan İrtibat Seminerleri Başkanlığımızın internet sayfasında yayınlanır.

Bir İrtibat Seminerine, mevcut bir proje düşüncesine ortak bulmak isteyen kuruluşların temsilcileriyle, ilgilendikleri konu ile ilgili herhangi bir projeye ortak olmak isteyen kuruluşların temsilcileri katılabilir. İrtibat Semineri'ne katılacak kişilere seyahat masrafları ile yeme içme ve konaklama masraflarını ve seminer ücretini kapsayan hibe desteği sağlanır.

Hazırlık Ziyaretleri ile İrtibat Seminerlerine başvuru esnasında istenen belgeler ve başvuru esasları için www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

B) Bireysel Faaliyetler

1. Hizmetiçi Eğitim Faaliyeti

Grundtvig Hizmetiçi Eğitim Faaliyeti, yetişkin eğitimi veren eğitimciler, yetişkin eğitiminin herhangi bir alanı ile ilgili profesyonel çalışma yapan kişiler ve yetişkin eğitimi yapan kuruluşlarda yöneticilik gibi pozisyonlarda çalışan kişilerin yurt dışında bir hizmetiçi kursuna katılmasıdır.

Yurt dışındaki kurslar, AB Komisyonunun yönettiği bir kurs veri tabanında toplanmıştır ve <https://webgate.ec.europa.eu/lfp/istcoursedatabase/> internet adresinden ulaşılabilir. Bunun dışında, veri tabanında olmadığı halde gerekli şartları taşıyan başka kurslara da katılmak mümkündür. Veri tabanında olmayan kursların uygunluğu Başkanlığımızdan öğrenilebilir.

Hizmetiçi eğitim kursları en az 5 gün ve en fazla 6 hafta olabilir. Faaliyet kapsamında seyahat masrafları ve vize masrafları, kurs ücreti, yeme içme ve konaklama masrafları için harcırah, yabancı dil, kültürel ve pedagojik hazırlık ile katılacak kişi engelli ise, ilgili ek masrafları için hibe desteği sağlanmaktadır.

Grundtvig Hizmetiçi Eğitim Faaliyetine yılda üç defa başvuru yapılabilir.

Başvuru esnasında istenen belgeler ve başvuru esasları için www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

2. Ziyaret ve Değişimler Faaliyeti

Grundtvig Ziyaret ve Değişimler Faaliyeti, yetişkin eğitimi veren eğitimciler, yetişkin eğitiminin herhangi bir alanı ile ilgili profesyonel çalışma yapan kişiler ile yetişkin eğitimi yapan kuruluşlarda yöneticilik gibim pozisyonlarda çalışanlar ve yetişkin eğitimi ile ilgili akademik çalışma yapan kişilere yönelik bir faaliyettir.

Faaliyet, bu kişilerin yurt dışında aynı veya benzer alanda faaliyet gösteren bir kuruluşta gözlem, ziyaret, işbaşı eğitimi ve staj gibi faaliyetler yapmasına ve konferans, seminer, çalıştay ve fuar gibi etkinliklere katılmalarına imkan sağlar.

Ziyaret ve Değişimler Faaliyeti, en az 1 gün ve en fazla 12 hafta olabilir. Faaliyet kapsamında, seyahat ve vize masrafları, yeme içme ve konaklama masrafları için harcırah, varsa konferans/seminer gibi faaliyet ücretleri, yabancı dil, kültürel ve pedagojik hazırlık ile katılacak kişi engelli ise ek masrafları için Başkanlığımız hibe desteği sağlamaktadır.

Grundtvig Ziyaret ve Değişimler Faaliyetine yılda üç defa başvuru yapılabilir.

Başvuru esnasında istenen belgeler ve başvuru esasları için www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

3. Asistanlık

Grundtvig Asistanlığı, yetişkin eğitimi veren eğitimcilerin, yetişkin eğitiminin herhangi bir alanıyla ilgili profesyonel çalışma yapan kişilerin, yetişkin eğitimi yapan kuruluşlarda yöneticilik gibi pozisyonlarda çalışanların veya yetişkin eğitimi ile ilgili akademik çalışma yapan kişilerin yurt dışında aynı veya benzer alanda faaliyet gösteren bir kuruluşta Grundtvig Asistanı (yardımcı eğitimci) olarak görev yapmasıdır.

Grundtvig Asistanlığı en az 13 hafta ve en fazla 45 hafta yapılabilir. Faaliyet kapsamında, seyahat ve vize masrafları, yeme içme ve konaklama masrafları için harcırah, yabancı dil, kültürel ve pedagojik hazırlık ile katılacak kişi dezavantajlı ise ek masrafları için hibe sağlanmaktadır.

Grundtvig Asistanlığına yılda bir defa ve genellikle Mart ayında başvuru yapılabilir.

Başvuru esnasında istenen belgeler ve başvuru esasları için www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

B) Diğer Faaliyetler

1. Hizmetiçi Eğitim Kursu Düzenlemek

Yetişkin eğitiminin herhangi bir alanıyla ilgili hizmetiçi kurs faaliyeti düzenleme kapasitesine sahip kuruluşlar, AB Komisyonu tarafından yönetilen ve Hayatboyu Öğrenme Programı kapsamındaki hizmetiçi kurslarının yer aldığı <https://webgate.ec.europa.eu/llp/istcoursedatabase/> linkindeki veritabanına kendi kurslarını veya faaliyetlerini kaydederek bu faaliyetlerini uluslararası katılımcılara açabilirler.

Türkiye’de bir hizmetiçi kursu düzenleyerek yurt dışından katılımcı almak isteyen kuruluşlar, bu kurslarını ilgili veritabanında yer almasını sağlamak için www.ua.gov.tr internet sitemizde yayınlanan kriterlere uygun şekilde Başkanlığımıza başvurabilirler. Başvurular yılın herhangi bir döneminde yapılabilir.

Grundtvig kurs veritabanına giren kurslara tüm program ülkelerindeki potansiyel katılımcılar başvurma imkanı bulurlar ve bu kursa katılmak için kendi ulusal ajanslarından hibe alabilirler. Kursu düzenleyen kuruluşlar katılımcılardan kurs ücreti alabilirler. Böylece hem ülkelerinin, hem de kendi kuruluşlarının tanıtılmasının yanı sıra maddi kaynak da sağlayabilirler.

Daha detaylı bilgi için www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

2. Ziyaret ve Değişimler ile Asistanlık için Ev Sahipliği Yapmak

Yetişkin eğitiminin herhangi bir alanıyla ilgili çalışan kuruluşlar Grundtvig Ziyaret ve Değişimler Faaliyeti kapsamında yurt dışından, kendi kuruluşlarında gözlem, ziyaret, işbaşı eğitimi ve staj gibi faaliyetler yapmak için ya da düzenleyecekleri konferans, seminer, çalıştay ve fuar gibi etkinlikler için katılımcı olabilirler.

Yurt dışından katılacak kişiler, tüm masraflarını kendi ulusal ajanslarından sağlama imkanına sahip olacaklarından, ev sahibi kuruluşun ek masraf yapma yükümlülüğü olmayacaktır. Böylece ev sahibi kuruluşlar, faaliyetlerine uluslararası bir katılım, yenilikçi uygulamalar, yeni metod ve yöntemler katma imkanına sahip olabilecektir. Yurt dışından gelecek bireyler kendi alanlarında profesyonel olduklarından, ev sahibi kuruluşlar için bir katma değer oluşturacaktır.

Aynı şekilde, yetişkin eğitiminin herhangi bir alanıyla ilgili çalışan kuruluşlar, kendi kuruluşlarında yardımcı eğitimci olarak çalıştırmak üzere yurt dışından Grundtvig Asistanı olabilirler. Yurt dışından gelecek olan asistanın masraflarını kendi ulusal ajansları sağlayacağından ev sahibi kuruluşun ek masraf yapma yükümlülüğü olmayacaktır. Böylece ev sahibi kuruluşlar, istedikleri yabancı dilde konuşabilen ve kendi eğitim faaliyetlerine farklılık katabilecek yabancı bir personel sağlamış olacaktır.

Grundtvig Ziyaret ve Değişimler Faaliyeti ile Asistanlık Faaliyeti kapsamında ev sahibi olmak isteyen kuruluşlar, yurt dışından katılımcıları kendileri bulabilecekleri gibi, Başkanlığımızdan da destek alabilirler.

Daha detaylı bilgi için www.ua.gov.tr adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

C) Merkezi Grundtvig Faaliyetleri

Merkezi Grundtvig Faaliyetleri kapsamında 3 tür proje yapılabilir:

1. Grundtvig Çok Taraflı Projeler

Yeniliklerin ve iyi uygulamaların değişimi yoluyla yetişkin eğitim sistemlerinin geliştirilmesini amaçlayan projelerdir. 1-3 yıl arasında yapılabilen bu projelerde biri AB üyesi olmak şartıyla en az 3 ortak yer almalıdır. En fazla 300.000 € olmak üzere yıllık 150.000 € hibe desteği sağlanabilir. Bu desteğin %75'i AB tarafından sağlanmakta, %25'i ise proje ortağı kuruluşlar tarafından kendi kaynaklarından sağlanmalıdır.

2. Grundtvig Çok Taraflı Ağ Projeleri

Yetişkin eğitiminin disiplin, konu ya da yönetim açısından geliştirilmesi, yeniliklerin ve iyi uygulamaların belirlenmesi, yaygınlaştırılması, proje ve ortaklıkların içerik açısından desteklenmesi, ihtiyaç analizleri ve kalitenin teşvik edilmesi gibi amaçların gerçekleştirilmesini öngören projelerdir. 3 yıl yapılabilen bu projelerde biri AB üyesi olmak şartıyla en az 10 ortak yer almalıdır. Yıllık 150.000 € hibe desteği sağlanabilir. Bu desteğin m%75'i AB tarafından sağlanmakta, %25'i ise proje ortağı kuruluşlar tarafından kendi kaynaklarından sağlanmalıdır.

3. Grundtvig Destekleyici Faaliyetler

Grundtvig Programı'nın ana faaliyetleri altında olmayan ancak onun temel hedeflerine katkı sağlayabilecek çeşitli faaliyetlerin desteklenmesidir. 1 yıl süreli bu projeler herhangi bir ortak olmadan tek taraflı olarak yapılır. Azami 150.000 € hibe desteği sağlanabilir. Bu desteğin %75'i AB tarafından sağlanmakta, %25'i ise proje ortağı kuruluşlar tarafından kendi kaynaklarından sağlanmalıdır.

Merkezi faaliyetler için başvurular Brüksel'de faaliyet gösteren Yürütme Ajansına yılda bir defa yapılmaktadır.

Daha detaylı bilgi için
<http://eacea.ec.europa.eu> adresini
ziyaret edebilirsiniz.

- Ülke Merkezli Faaliyetler
<http://ua.gov.tr>
- Merkezi Faaliyetler
<http://eacea.ec.europa.eu>

 twitter.com/ulusalajans

 facebook.com/ulusalajans

Sorularınız İçin
bilgi@ua.gov.tr

www.ua.gov.tr

Bu broşür Avrupa Komisyonu'nun katkısıyla hazırlanmıştır. Broşürde yer alan görüşlerden Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz.